

نقش رسانه در الگوسازی برای جوانان و نوجوانان

دوست داری شبیه چه کسی باشی؟!

■ **سیدامیر حسین حسینی***

نوجوانان و جوانان به دلیل اینکه از لحاظ روحی و روانی در حال رشد و شکوفایی هستند از احساسات قوی نیز برخوردارند، به همین خاطر فطرتا به دنبال شخص قهرمانی هستند که او را الگو و اسوه خود قرار دهند. امروزه ر رسانه به عنوان یک وسیله مهم ارتباطی نقش مهم و حساسی در شکل گیری شخصیت نوجوانان و جوانان در زمینه‌های مختلف ایفا می کند.

■ **الگوهایمان را از کجا اخذ می کنیم؟**

انسان‌ها دارای هویتهای متفاوتی هستند، هویت به مجموعه نگرش‌ها، ویژگی‌ها و روحیات شخص گفته می شود و عبارت است از مجموعه ویژگی‌ها و مشخصات اساسی اجتماعی، روانی، فرهنگی، فلسفی، زیستی و تاریخی که شخصیت یک فرد را تشکیل می دهد. نوجوانان و جوانان گاهی بدون مقاومت، چارچوب‌های از پیش تعیین شده اجتماعی را می پذیرند و در تلاشدند که خود را با آن همسو کنند، گاهی نیز سعی در شکستن این رده‌بندی‌ها و ایجاد گروه‌بندی‌های جدید دارند که در آن وجوه درونی و بیرونی هویت همزمان هویت اجتماعی و فردی را شکل می دهد. امروزه معنا و هویت، ساختاری و ثابت فرض نمی‌شوند، بلکه همواره در فرآیند ساخته‌شدن قرار دارند. بنابر آنچه گفته شد رسانه‌ها به خصوص رسانه‌هایی که از جلوه‌های بصری، صوتی و تصویری برخوردارند، مانند تلویزیون، اینستاگرام، تلگرام، یوتیوبر و... نقش به هسو کنند، گاهی نیز سعی در شکستن و نوجوانان جوانان دارند.

تعمیل برای داشتن قهرمان‌ها و آرمان‌ها، واسطه خوبی است که به وسیله آن می توان نوجوانان و جوانان را به انتخاب الگو و اسوه مناسب فراخواند.انسان براساس حس

۱- مهم‌ترین نیاز جوانان راجع به نیازهای جوان‌ها زیاد صحبت می شود؛ من گفته‌ام، قیصل از من هم گفته‌اند، اما می‌دانید از نظر من مهم‌ترین نیاز جوانان چیست؟ نیاز عمده جوانان، هویت است؛ باید هویت و هدف خودش را بشناسد؛ باید بداند کیست و برای چه می خواهد تلاش و کار کند. دشمن می خواهد هویت جوان ایرانی را از او بگیرد؛ اهداف را از بین ببرد؛ افقا را تیره کند؛ بیه او بگوید تو یک موجود حقیر و محدود هستی؛ پیش من بیا تا تو را زیر بال بگیرم. معلوم است؛ کشور ثروتمند ایران و منطقه بسیار مهم و راهبردی ما و تأثیرات فراوانی که این ملت از هم‌سو می تواند بگذارد؛ همه از طریق تحقیر شخصیت جوان‌ها، در مشت دشمن می آید. امروز برنامه دشمن نسبت به شما جوان‌ها این است؛ خیلی باید بیدار باشید.

۲- کسب دانش و تعمیق ایمان شما جوانان در بهار زندگی خود به کسب دانش سرگرمید. اولاً این را مهم شمرید و هر چه می توانید از آن برخوردار شوید. ثانیاً عمق بخشیدن به ایمان و دست یافتن به معرفت دینی و مجاهدت برای حفظ طهارت و صفای دل نیز در جوانی از همیشه میسرتر است. در این نیز، کوششی در خور به کار برید.

۳- جوانان عزیز! حضور در صحنه پرشور دانش‌اندوزی که از زیباترین و مبارک‌ترین فصول دوران جوانی است هنگامی که با مجاهدت‌های اسلامی و تلاش در راه گسترش فهم و معرفت درست دینی و سیاسی همراه باشد، یکی از بزرگ‌ترین آ میزدهای معنوی برای نسل جوان کشور را پدید می آورد.

۴- انتخاب راه حقیقیی بیه نظرم من خود شما جوان‌ها بزرگ‌ترین مسئولیت را دارید؛ مسئولیتی که می توانید آن را انجام دهید. عزیزان من! هر جوانی دوست می دارد کشوری که در آن زندگی می کند و خاکی را که از آن روییده، عزیز، سربلند، مقتدر و برخوردار از همه زیبایی‌ها و نیکی‌ها باشد؛

کمال‌طلبی که در ذات و سرشت او نهفته است، علاقه‌مند به پیروی از انسان‌هایی است که در چه‌های بیشتری از کمال را طی کرده و وجود خویش را به صفات نیکو و پسندیده بیشتری زینت داده‌اند. اما امروزه اکثر نوجوانان و جوانان در شیوه لباس پوشیدن و آرایش موی سر و برخی رفتارهای ظاهر، بیشتر از هنرپیشه‌ها و قهرمانان ورزشی به خصوص فوتبالیست‌ها تقلید می کنند. مسئله‌ای که باید توجه کرد، این است که انتخاب الگو، هماهنگ با ارزش‌های هر شخص است و پایه و اساس نظام الگوی رفتاری نوجوانان و جوانان را ارزش‌های چیره بر آنها تشکیل می دهد.

■ **نقش مهم رسانه در الگوسازی**

ارزش‌های حاکم بر جامعه، با الگوهای رفتاری افراد آن جامعه ارتباط تنگاتنگی دارد و یکی از نهادهایی که این هنجارها و ارزش‌ها را برای جامعه تعیین و نوجوانان و جوانان نیز به وسیله آن الگوسازی می کنند، رسانه است. در بخش‌های مختلف و گوناگون علمی، اجتماعی، فرهنگی، دینی و... قهرمانان ملی کمی نداریم که با معرفی‌شان از طریق رسانه می توان جوانان و نوجوانان را با آنها و خط مشی زندگی‌شان آشنا ساخت. تلویزیون، به دلیل برد وسیع، یکی از مناسب‌ترین ابزار آموزشی و فرهنگی است که در حال حاضر در اختیار کشورها (جوله) اثر به سزایی بر مخاطبان خود می گذارد و همچنین به دلیل کشش و جذابیت‌های منحصر به فرد خود، در انتقال الگوهای رفتاری تأثیر و سهم بسیاری دارد. مخاطبان تلویزیون، همه گروه‌های سنی هستند، بنابراین رسانه در سطح بسیار گسترده بر جامعه مؤثر است. به علاوه دسترسی سهیل و آسان به تلویزیون و تنوع برنامه‌های آن، اهمیتش را بیشتر می کند. تلویزیون از

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۹۴۷۱

برایشان صحبت کنند. شهدایی همچون محمدابراهیم همت، شهید مصطفی چمران و مهدی باکری که در زمان شهرداربودن در سیل ارومیه پا به پای گروه امدادی و مانند کارگرفرق در گل و لای کمک می کرد.

■ **این همه الگوی شایسته داریم**

برای دختران نوجوان و جوان امروز باید اسوه و الگو از بانوان ایثارگر دفاع مقدس معرفی شود، هر چند که تالان خیلی کم به این موضوع پرداخته شده است و دختران نسل امروز برای الگوسرداری، از بازیگران و خوانندگان کشورهای بیگانه تبعیت می کنند پوشش و ظاهر خود را به شکل آنها در می آورند، روابط نادرست را از آنها الگو می گیرند و تقلید می کنند، درحالی که با معرفی نخچیان و برجستگان واقعی هویت نوجوانان و جوانان به درستی شکل می گیرد. نخچیان علمی و فرهنگی همانند شیخ بهایی، پروفیسور حسایی، پروفیسور سمیعی، پروین اعتصامی و... در سیره و عمل، الگوی مناسبی برای جوانان و نوجوانان هستند که امروزه از یاد رفته و به نوعی مورد غفلت واقع شده‌اند.

پیامبران و امامان معصوم (ع) در همه زمینه‌های علمی، فرهنگی، اعتقادی، اجتماعی، سیاسی و... بهترین و کامل‌ترین انسان‌ها هستند، بنابراین با ساخت برنامه‌هایی که قهرمان داستان، امامان و پیامبران باشند و مخاطب، سیر داستان را از دریچه چشمان قهرمان داستان ببیند و بیش از دیگر شخصیت‌ها در ذهنش بماند، از نظر احساس و تفکر با او همراه می شود و رفتارهای خود را با ایشان سازگار می کند.

اثرگذاری رسانه ملی در الگودهی به جوانان و نوجوانان، تا حدی است که مقام معظم رهبری به این نکته اشاره و تأکید کرده‌اند که رسانه‌های جمعی در همه جای دنیا یکی از حساس‌ترین مراکز به شمار می‌روند؛ زیرا دستگاه تبلیغاتی وسیله عمومی مانند صداوسیما همواره با مردم است و باید گفت، هر عملی که در این رسانه انجام شود، آثارش به زودی در جامعه دیده خواهد شد. در سال‌های اخیر، گرایش به فرهنگ غربی در بین نوجوانان و جوانان ما رشد مضاعف یافته است و گروه‌هایی از جوانان و جوانان به علل مختلف از دین و فرهنگ غنی ایرانی – اسلامی فراری شده‌اند، به طوری که وقتی در میان بعضی از آنها از دین و فرهنگ ایرانی – اسلامی صحبت می‌شود به صورت آشکار بی میلی و بی علاغی خود را به دین اظهار می کنند.

البته این انکار و دلزدگی از دین به خاطر خود دین نیست، بلکه علل این مسئله بیشتر به رفتارهای مدعیان دین برمی گردد، بخش عمده این دلزدگی به دین و تمایل آنان به فرهنگ بیگانه به دلیل تبلیغات گسترده و دروغین درباره دین و القای شبهه در بین نوجوانان و جوانان می‌باشد و چون آنها برای این مؤالات و شبهات خود پاسخ قانع‌کننده‌ای نمی‌یابند، از دین گریزان شده و به فرهنگ بیگانه و غربی گرایش پیدا می کنند. با وجود همه این شبهات و تبلیغات نباید انکار کرد که همچنان در همه حال بارقه‌ای از دین در روح و روان نوجوانان و جوانان موج می‌زند. عملکرد و کارکرد رسانه در قالب طرح برنامه‌های مناسب در جهت معرفی الگوهای موفق، ضمن تقویت باورهای درست و تصحیح نگرش‌های نادرست، سبب تغییر رفتار به عنوان هدف نهایی تربیت و آموزش خواهد شد.

جوان غربی کرده است، این راه کاذب است. آیا شما با این کار تمایل شدید و تحول پیدا کردید؟!
۶- تقویت ایمان با عمل آینده این انقلاب، آینده این نظام و این کشور به برکت اسلام، یک آینده بسیار روشن و درخشانی است. کسانی که باید این آینه را شکل بدهند، عمدتاً شما جوان‌ها هستید. اولاً ایمان اسلامی را با عمل در خودتان تعمیق کنید، که این اساس کار است. ایمان هم یک چیز کتابی و ذهنی نیست، در عمل، ایمان تقویت پیدا می کند. انسان، خدا را در میدان مجاهدت برای خدا بهتر می بیند. این مجاهدت هم سنگرهای مختلفی دارد، سنگر علم و سازندگی هم از آن جمله است. با تقوا، با تضرع پیش خدای متعال، با انجام عبادت و اجتناب از محرومات ایمان را تقویت کنید.

۷- تکیه به جوانان مؤمن جوانان، باید همیشه در صحنه باشند. تربیت شوند آموزش ببینند و مبارزه کنند. علمی و عملی دانش ببیندوزند به تخصص‌های مختلف دست پیدا کنند تا کشورمان بی‌نیاز شود، مستقل بماند، وابسته نباشد، خود کفا شود، جوانان آینده‌سازان این دیارند امیدوار و پرتلاش باید به آنها اعتماد کرد، اعتقاد داشت و هدایت کرد. جوان مؤمن، معتقد و مخلص هیچ چیزی نمی خواهد جز میدانی برای مجاهدت و بازسازی کشور، سیردن کارها به‌دست جوانان را باید در صحنه نگه داشت، مسئله مهم در جوانان است. اگر جوانان به سلاح علم و ایمان مجهز نشوند، نخواهند توانست بار سنگین اداره ی کشور را به دوش بگیرند.

۸- توقع از جوانان آنچه که مسا امروز از جوانان انتظار داریم؛ عیناً همان چیزی است که در روز اول انقلاب و قبل از انقلاب از جوانان انتظار داشتیم؛ ما از جوان می‌خواهیم در عین پاکی و پارسایی و دین‌داری، با نشاط باشند، پرشور باشند، اهل ابتکار باشد، خلاق باشد، کار کند و از تنبلی بپرهیزند.

سبک تربیت

مرز میان الگوبذیری و تقلید در جوانان

تقلید همیشه بد نیست

■ **اکرم آشتیانی***

یکی از چالش‌های عموم والدین با فرزندان نوجوان و جوانشان موضوع الگوبذیری آنان است. بی‌تردید اگر جوان یا نوجوان شما نا آگاهانه دست به الگوبرداری اشتباه زد این وظیفه شما والدین است که با صحبت و متوجه کردن او با مسائل و مشکلاتی که امکان بروزش برای او قطعی است او را از کارش منصرف سازید. شما می‌توانید با رفتار صحیح جوان خود را در کانون گرم خانواده حفظ نماید. هیچ‌گاه برای تأیید یا رد مسئله که همان الگوی فرزندان است از خشونت استفاده نکنید، چرا که جواب منفی می‌گیرید و شما را به هدف نهایی نمی‌رساند.

وقتی جوان برای خود یک الگو برگزیند و گرایش به الگوی خود داشته باشد همیشه افکار خود را نظم بخشیده و آنها را منسجم‌تر می‌سازد. الگوبرداری در جوانان یعنی اینکه آنان به یک آرامش ظاهری از دید خود برسند چون گاهی اوقات دیده شده است که جوان از طریق خانواده خود در بعضی مواقع یا اکثر مواقع طرد می‌شود. یعنی دیدگاه و نظر جوان و فرزند در خانواده مهم نیستت. در اینطور مواقع فرزند بسه الگو و طرف مقابل خود که خارج از خانواده می‌باشد روی می‌آورد تا بتواند جای خالی این تضادها و دیده شدن‌ها را پر کند.

وقتی جوان می‌بیند که از طرف فردی که بیرون از خانواده است، حمایت می‌شود و حرفش خریدار دارد مسلماً به او روی می‌آورد حتی اگر در بعضی مواقع این الگو دست به اشتباهاتی هم زند. باید این نکته را یادآور شوم که جوانان و نوجوان و کلا قشر جوان همیشه به دنبال تنوع‌پذیری و تنوع‌طلبی می‌باشند. این مقوله همزمان با بروز صفات ثانویه در فرزندان خود را نشان می‌دهد. در حقیقت آنان با تنوع‌طلبی و تنوع‌پذیری دوست دارند که به هویت خود دست پیدا کنند. هویتی که برای خود ناشناخته است و به دنبال کشف آن هستند.

ناگفته نماند که همیشه مد و الگوبذیری به خودی خود اشتباه و ناپسند نیست. در بعضی مواقع دیده شده است که جوانان از یک الگوی خاصی پیروی می‌کنند و آن بسته به نوع محل سکونت، آداب و معاشرت، تحصیلات و حتی نوع برخورد خانواده می‌تواند شدت یا ضعف داشته باشد. بعضی از جوانان به‌خاطر حس کنجکاری و حسد به تقلید و الگوبذیری می‌زنند، بعضی‌ها به‌خاطر اینکه بخواهند خود را در بین مردم نشان دهند، دست به این کار زده و بعضی از جوانان هم به‌خاطر اینکه خود را پیدا کنند چه از لحاظ معنوی و مادی دست به الگوبرداری می‌زنند.

در آخر به شما والد گرامی می‌گویم که سعی کنید با رفتار و منش خود و طرز درست برخورد کردن با فرزند خود او را شیفته خانواده سازید، نگذارید که او بی‌بی‌مالات بزرگ شود و بی‌بند و باری را یاد بگیرد. بیایید برای او الگوی خوبی باشیم، از هر لحاظی فرزند خود را تأمین

کنید و با او نوجوان شوما نا آگاهانه دست به

سازید و برایش ارزش قابل شویذ. به دیدگاهی احترام بگذارید و او را در جلسات خانوادگی خود شریک کنید. سعی کنید در تصمیمات مهم زندگی علاوه بر مشورت با همسر، از فرزندان خود هم کمک بخواهید. گاهی اوقات

از آنها راه‌حل بخواهید و با طرح یک پرسش یا یک معما در خانواده جوان خود را به سفره مشورت با والدینش دعوت کنید.

اگر جوان یا نوجوان شما نا آگاهانه دست به الگوبرداری اشتباه زد با صحبت کردن با او و متوجه کردن او با مسائل و مشکلاتی که امکان بروزش برای او قطعی است او را از کار خودش منصرف سازید.

شما می‌توانید با رفتار صحیح جوان خود را در کانون گرم خانواده حفظ نمایید. هیچ‌گاه برای تأیید یا رد مسئله که همان الگوی فرزندان است از خشونت استفاده نکنید، چرا که جواب منفی می‌گیرید و شما را به هدف نهایی نمی‌رساند.

با گذشت زمان و باز کردن مشکل سعی کنید با فرزند خود صحبت کرده و او را آگاه سازید. در آخر باید بدانید که بهترین الگو برای جوانان و نوجوانان والدینشان هستند.

■ **روانشناس بالینی و مشاور**

گاهی اوقات الگو برای جوانان حکم یک راهنما را دارد که برای پیمودن راه و راهنمایی کردن جوان استفاده می‌شود. در حقیقت او ندانسته‌ها را

به فرد یاد می‌دهد و او را برای رسیدن به سر منزل مقصود راهنمایی می‌کند **اینکه جوانان فردی را برای خود الگو قرار می‌دهند باعث می‌شود که افکار و رفتار آنان منسجم‌تر و هماهنگ‌تر و از لحاظ عملی رفتارشان و کردارشان پخته‌تر باشد**